గృహిణీపదమ్

మల్లాది రామకృష్ణశాస్త్రి గారు

౧

'ఆవిడే...మరే...ఆ అమ్మాయిపేరు లీలావతి...'

'ఏ అమ్మాయి?'

ఆ...అమ్మాయే...ఆ అబ్బాయి లేడూ...వాళ్ల అమ్మ...'

'వాళ్ల నాన్న పేరు...'

'నాన్నే...'

'ఒళ్లు దగ్గర పెట్టుకుని జవాబుచెప్పు...చదవకుండా ఇష్టంవచ్చినట్టు వాగుతావేం...'

'చెపుతా నుండుమరి...అతడు రాజ్యము...ఉహు...అప్పుడు దేవతలందరూ...ఉహు...ఊ...ఇదిగో ఆయనపేరు హిరణ్యాకశిపుడు...ఎబ్బే, ఏం పేరు...'

'ఏం...'

'లేకపోతే ఆపేరేమిటి...అందరూ వెక్కిరించరూ...హిరణ్యా...బలే...బలేపేరు...'

'నీపేరు మహాబాగుందిలే...'

'బాగా లేదూ?...ఆ అబ్బాయిపేరు చూడు ప్రహ్లాదుడుట...అంతకన్న నాపేరే బాగుంది...'

'సరేకాని, ఆవిడపేరు లీలావతికాదు...'

'పోనీ'

'అదికాదు...నీపుస్తకంలో తప్పురాశారు. అసలుపేరు దత్త...'

'ఆ...మరీ బాగుంది..దత్తేమిటి, దత్తా గిత్తాను..'

'నేను చెప్పినట్టుగా చదువు...తెలిసిందా.'

'మరి పెంతులు కొట్టడూ'

'మాపంతులకి అసలు వచ్చా...'

'రాకపోతే ఏం...కొట్టకూడదూ?'

'నీవు సరిగా చదవకపోతే నేనూ కొడతాను...

'కొట్టు మరి...మామయ్య నడుగుతా నుండు..'

పోనీ మాపంతుల్ని కొట్టరాదూ...అలా చెప్పొద్దని...'

'అసలు పుస్తకం వ్రాసినవాడికే ఓజెల్లా యిస్తే బాగుంటుంది'

నన్నుమటుకు పెద్దమ్మ...ఎవరినన్నా కొట్టు...ఆఅమ్మాయిపేరు ఏమైతే నాకేం...పోని, ఆవిడ వాళ్ల అమ్మేనా...

'ఆ...కాని పేరు లీలావతికాదు...దత్త...'

'మరి ఇందులో ఈలా ఉందే...'

'తప్పని చెప్పడంలా...'

'నిజంగా?'

'ఆఁ...'

'అయితే నే నీపుస్తకం చదవను...'

అని విసిరిపారవేసాడు పుస్తకాన్నిబాబు...ఏదో ఆలోచించుకుంటూ. ఆనాటకమంతా గమనించకుండా, పరధ్యానంగా లోపలికి వస్తున్నాడు నెమ్మదిగా ఆయన; ఆగ్రంథరాజం...మాక్మిలన్ రెండోవాచకం...తిన్నగా పోయి ముఖానికి తగిలి చేసిన తప్పు క్షమించమని కాళ్లమీద పడిపోయింది. దెబ్బ తగలకపోయినా, ఆతాకుడుకి తెలివివచ్చింది ఆయనకి: తానెక్కడ ఉన్నది గ్రహించగల మామూలుధోరణిలోకి వచ్చాడు...ఆలోచనలన్నీ చాలించాడు.

'ఏమి టీ అల్లరి, బాబూ'

'నే నిది చదువను మామయ్యా, ఇందులో అన్ని తప్పులుట'

'ఎవరన్నారు?'

బాబు, 'ఆమే' అని సైగచేశాడు. ఆయన నవ్వి...

'నీచదువంతా వాడి కెందుకూ...అసలు ధోరణి చెడగొట్టబోకు' అన్నాడు ఆమెతో...

'తప్పులు చదువుతూంటే చూస్తూ ఊరుకోలేను. నేను నిజంగా ఎందుకని ఊరుకుంటున్నానుకాని, ఈలాటివి వ్రాసేవాళ్లని, అచ్చువేసేవాళ్లని, చదివించేవాళ్లనీ......'

'పోనిద్దూ...ఇంతకూ అసలుకథ ఏమిటి'

ఆమె, బాబూ, ఎవరికి తోచినట్టు వారు చెప్పారు. ఆయన అంతా విని, మళ్లా నవ్వి.

'నీవుమాత్రం ఆయీడున ఆలాగే చదువుకోలేను...వాడికీ కాస్త తెలివి వచ్చిన తరువాత...తెలుస్తుంది...ఇంత చిన్నతనంలో; నీ చదువంతా వాడికి ఏలా అబ్బుతుంది?' అన్నాడు.

'చాల్లెండి...మీరు యీలాటి తీర్పులు బాగా తీరుస్తారు......'అవధాన్లగారేం చేస్తున్నారంటే తప్పవ్రాయనూ, దిద్దనూ; ఆయనభార్య ఏం చేస్తూందంటే ఒలుకబోయనూ, ఎత్తుకోనూ ...' అన్నట్లు ముందు తప్పులు చదువడం తరువాత దిద్దుకోడం, ఇదేనా జీవితంలో చేసేపని......'

'ఏమిటో, మన జీవిత మెంత...మనం చేసే పనెంత...'

'మళ్లా మొదలా...మాట్లాడితే వేదాంతమేనా...'

'అవును నీకు నచ్చదు...కవయిత్రివి కనుక...'

—బాబు సావకాశంగా అన్నీ ఆలకిస్తున్నాడు ...ఆమాట వినేటప్పటికల్లా బిగ్గరగా నవ్వి...

'కవిత్రి...కవిత్రి ఏమిటి మామయ్యా జాపత్రి...'

అన్నాడు...

ఆమెకు ఓమాదిరిగా కోపం వచ్చేసింది: కొంచెం చిటిముడిపాటుతో,

'మీ వేదాంతం, నా కవిత్వం...అందుకనే మన గోష్ఠి ఈలా ఉంది' అని రుంజుకుంటూ అక్కడనుంచి వెళ్లిపోయింది.

... ...

ఇదుగో...

ఓయ్...

నిన్నే...

పలకవేం...

వినబడటంలా...

ఏం చేస్తున్నావ్...

ఎక్కడున్నావ్...

ఓమారి ఈలావస్తావ్...

...ఎన్నిరకాల పిలవడానికి వీలవుతుందో అన్ని విధాల పిలిచి చూసాడు: ఓసంబోధనకన్నా, లోపల నుంచి...'ఆఁ...వచ్చె' ననిగాని, పోనీ వినిపించుకున్నట్లు జవాబుకాని రాలేదు: పిలిచి, పిలిచి, నాలుగైదు నిమిషాలు నిదానించిచూశాడు. రాలేదు. ఇక ఇది పనికాదనుకుని, దగ్గర బల్లమీద కేస్‌లోంచి ఫిడేలు తీసి, కమాన్ దబాయించిపట్టుకుని ఎగుడుదిగుడుగా రెండు మూడుసార్లు తీగెలమీంచి లాగాడు: ఓతీగ తెగింది: అంత ఉత్సాహంతో మరీజోరుగా వాయించడం మొదలుపెట్టాడు. కర్ణారుంతుదంగా, 'ఏరిబోణి' ఛాయలో, భైరవిరాగాన్ని భయపెట్టే కొన్ని వింతగమకవిశేషాలు వాటంతటవి ఉదయించి, నానాగందరగోళం చేసేస్తున్నాయి:...ఆయన ఇంకా ఆలాగే వాయిస్తున్నాడు...

'...బాగానే ఉంది...ఆనాట్టి కానాడు మరీ వస్తూందేం...'

'ఏమిటి?'

'...చిన్నతనం'

'ఎంతపిలిచినా పలుకకపోతే ఏం చేయమన్నావు?'

'ఏం చేయమన్నాను...ఫిడేలు పాడుచేసి, పనికి రాకుండా చేయమన్నాను...చాల్లెండీ...మరీ నేర్చుకుంటున్నారు...'

'నీవు రాకపోతే కోపం వచ్చిందేమో ననుకున్నాను.'

'అప్పుడు కాదు, ఇప్పుడు నిజంగానే వచ్చింది... ఎదో ఆలోచించుకుంటూ ఉంటే, ఇంతలో ఏం ముంచుకుపోతూందని ఆలా నిలువనీయకుండా పిలువడం...అంతపనుంటే, మీరే లోపలికి రాకూడదేం...'

'నా కంతమాత్రం ఆలోచన తోచిందికాదు... సరేలే, పోనీ వెళ్లు...ఏమి లేదు...'

'మరి ఎందుకు పిలిచారు...'

'...రెండంకాలుమాత్రం మిగిలి పోయినాయి కాదు నిన్న...ఇవాళ్ళ చదివేసేద్దాం...శాకుంతలం పట్టుకునిరా...'

'మన మిద్దరం కలిసిచదువుతూంటే కుదరడం లేదు. నేను విడిగా చదువుకుంటా లెండి...'

౨

'మొగవాళ్లు...ఛీ...వట్టి పశువులు...'

అన్నది ఆమె చదువుతూన్న సంచిక విసిరిపుచ్చుకుని పారవేసి, చివాలున కుర్చీలోంచి లేస్తూ...

ఆయన ఏమీ మాఠ్రాడకుండా తెల్లబోతూ ఆమె వంక చూశాడు.

'కానీ...ఎన్నాళ్లు ఏలుతారో చూద్దాం...ఇంత పొగరా...విఱీక ముండద్దూ...'

ఆయనఆలాగేచూస్తూన్నాడు ఱెప్పవేయకుండా.

'ఏం...ఆలా చూస్తారేం...మీకు సంతోషమేగా.'

ఆయనకు ఆధూకుడు ఏమాత్రం అర్థంకావడం లేదు...ఏమీ అనకుండా ఊరుకున్నా ఆమె శాంతించేటట్టు లేదు...కోపకారణం ఏమిటో అసలు తెలియదు. ఏమనడానికీ తోచక నెమ్మదిగా...

'కాఫీ చల్లారిపోవడం లేదూ?...' అని ఆమె వైపు చూడకుండా ముఖం తిప్పుకున్నాడు...

'పోనీండి...ఇవన్నీ చూస్తూంటే నాకు కడుపు ఇదివరకే నిండిపోయింది. నావంతూ, మీవంతూ మీరే త్రాగేసేయండి.'

ఆయన త్రాగబోయినాడు...

'మీకేం...నే నెంత వేదన పడుతూంటేమాత్రం మీకేం...నాకు తోడా, నీడా ఎవరున్నారు దగ్గర నన్నాదరించేందుకు? నామీద మీకు ఎందుకు జాలి ఉంటుంది? ఓఅమ్మ కన్నబిడ్డను...పరాయిదాన్ని నేనేనైతేమాత్రం మీకేం...'

'ఆలాగేం'...అన్నాడు ఆయన చిరునవ్వుతో.

'ఇంకా ఆలాగేం అంటారు!...మీజాతంతా అంతే...విశ్వాసఘాతకులు...నమ్మించి గొంతుకోస్తారు...ఛీ...వాళ్లను ఎన్నటికీ నమ్మకూడదు...'

ఈచదువంతా అగమ్యగోచరంగా ఉంది: ఇదివరలో ఎన్నడన్నా కసరినా, విసిరికొట్టినా, ఆసత్కారాలన్నీ తనకే: ఇప్పటిధోరణి చూడగా జాతిఅంతకూ తిప్పలు వచ్చినవి. లోకంలో ఉన్నయావన్మంది మొగవాళ్లూ ఆమెయెడల ఏం అపరాధం చేశారో!

'మరి పెళ్లి చేసుకోవచ్చేం?'

ఆమె మరీ రేగింది.

'మళ్లా అక్కడా మోసమే: మానాన్న చేశాడు ఇదంతా...ఆయనకుకూడా అభిమానమే...ఏమీ తెలియనప్పుడు మోసం చేశారు...నేనా...నేనైతేనా... నాకే అప్పటికి బుద్ధితెలిసి ఉంటేనా...పెళ్లికొడుకనేవాడు కళ్లబడేనాఅంటే, దిమ్మతిరిగిపోయేటట్టు ఓ జెల్లా ఇచ్చేసేదాన్ని...'

'ఆలాగైతే...మరి...'

'మరిలేదు గిరిలేదు...మీ మొగవాళ్లనే పెళ్లిచేసుకోవాలని ఏశాస్త్రంలో ఉంది. ఆడవాళ్లని మోసగించి వలలో వేసుకునేందుకు మొగవాళ్లందరూ మొనగాళ్లే...తెలియక మోసపోతున్నారు కాని...తెలిస్తే ఏమానుషమున్న ఆడది...మొగవాణ్ణి పెళ్లిచేసుకునేందుకు వప్పుకుంటుంది?...నాయిష్టంమీదనే వదిలిపెడితేనా...మామామయ్యకూతురు కామాక్షిని పెళ్లిచేసుకునేదాన్ని...హాయిగా ఎంతో అన్యోన్యంగా ఉండేవాళ్లం...'

ఆయన నెమ్మదిగా, మాటకు అడ్డంవచ్చి

'నిజమే...నేనూ ఏదో ఆడపిల్లను వరించడం మానేసి, మా మేనత్తకొడుకును చేసుకున్నట్లయితే బాగుండేది: ఇద్దరం సైకిళ్ళెక్కి తిరుగుతూ, సినీమాలకి వెళుతూ, మరీహాయిగా ఉండేవాళ్ళం.' అన్నాడు.

ఆమె ఓక్షణం నిదానించి ఆయనవంక చూసి పకపక నవ్వింది...ఆయన చిరునవ్వుతో ఊరుకున్నాడు...

కాని అంతటితో అణగలేదు...అప్రసన్న భావం రవంతసేపుమాత్రం కానుపించింది...మళ్ళా బొమలు ముడివడుతున్నవి. ముఖం జేవురిస్తూన్నది...

'చాల్లెండి...మీ మాయలూ మీరూను...నన్ను మరపించాలని చూస్తూన్నారా...నేనా...నాకసి ఎన్నటికైనా తీర్చుకుంటాను.'

ఇక నిదానించ లేకపోయినా డాయన...

'ఎందుకు ఈగల్లంతు...ఎవరేం చేశారు...'

అని సరసంగానే ప్రశ్నించాడు...

'మీరే చూడండి...మీకళ్లు చల్లబడతవి...'అని సంచిక తీసుకువచ్చి - ఆయనమీదకు విసిరివేసినట్లుగా అందిచ్చింది...

ఆయన అందుకుని మెదలకుండా ఊరుకున్నాడు.

'చూడరేం మరి'

'ఏమిటి...'

'నా మొగం...'

ఆయన ఆమెవంక అమాయికంగా చూశాడు...

'మీకంతా వేళాకోళంగా ఉంది...'

'కాదుగాని...విషయ మేమిటో చెప్పదూ. ఎందుకీరాద్ధాంతమంతా...'

'అడ్డమయినవాళ్ల కథలూ, పద్యాలూ...పనికిమాలిన వ్యాసాలూ, ఇవన్నీ వేయవచ్చునుగాని, నాకథకుమాత్రం చోటులేదుకాబోలు ఇందులో...'

ఆయన కాస్త తెప్పరిల్లాడు...

'అదా సంగతి!... అయిన తిన్నగా మరోమారి చూడు...నీవు పంపిస్తే వేయకుండా ఉంటారా?'

'ఎన్నిమార్లు చూడను...నాకేమైనా...మతిబోయిం దనుకున్నారా...ఈలాటి చేతగానివాళ్లు...కథ పంపమని వేధించుకు తినడమెందుకూ...రెండు ఉత్తరాలు వచ్చినతరువాతనే, పోనీకదా అని పంపించాను.'

'ఆలస్యంగా అందిందేమో...ఏదైనా ఆలాటి ఆటంకం ఉంటేనేగాని వేయకుండామానరే...అయినా ఉత్తరమన్నా వ్రాస్తారుకాదూ...సంగతి తెలియకుండా ఎందు కింత తొందర?'

'వాళ్లకేం...ఉత్తరం వ్రాస్తారూ? ఆమాత్రం మర్యాదకూడా తెలుసూ'

'పోనీ ఈమారు పడకపోతేమాత్ర మేం? నీగారవానికి లోటా?'

'ఆసంగతి మీకేం తెలుసు...అయినా మీ కిది అంతా నవ్వుగా ఉంటుంది...కానీండీ...ఎన్నటికైనా నేనే గెలుస్తాను...'

లోపలనుంచి 'మామయ్యా!' అని బాబు కేకవేశాడు. సందు చిక్కిందే వ్యవధానంగా ఆయన తప్పించుకుని లోపలకు వెళ్లిపోయినాడు. ఆమె వెనుకనుంచి సణుగుతూనే ఉంది.

వెంటనే, బాబూ, ఆయన తిరిగి వచ్చారు...ఆయన ఈసారి నిర్భయంగా ఆమెను చూసి నవ్వేశాడు... బాబు, మోసుకువచ్చిన పుస్తకాన్ని క్రిందపడేసి తానుకూడా, అర్థం తెలియకుండానే నవ్వడం మొదలుపెట్టాడు...

ఆమె ఆశ్చర్యపడ్డది...

'నీవు చూపినసంచిక ప్రాతది. ఏలా వచ్చిందో పొరబాటున మరి...ఇవాళ...ఇదిగో ఇంకొకటివచ్చింది చూడు...ఇందులో ఉందేమో'

అన్నా డాయన:

ఆమె చెంగున ముందుకు దుమికి, ఆసంచిక తీసుకున్నది: గబగబ పేజీలు తిరుగవేసి, మధ్యలో ఎక్క

డనో తీసి, నవ్వు మొగంతో చదవడం మొదలు పెట్టింది...

'ఉన్నదా' అన్నాడాయన.

ఆమె తల ఊపింది...

'అమ్మ: బ్రతికిపోయాం అందరమూను!' అని తనలోతాను ఆమెకు వినబడేటట్టుగానే అనుకున్నాడాయన...

ఆమె కొంచెంసేపు ఏంమాట్లాడకుండా ఉండి, మళ్లా కోపంగా...చూడండి...వీళ్ల దేం ముంచుకుపోయిందో...అడ్డమయిన కథలకీ చిత్రాలు వేయించి, నా ఒక్కదానికే మానేసేరు... వీళ్లు...'

ఆయన ఇక అక్కడ నిలువలేదు...

3

'ఆహా...ఎంత చక్కగా అన్నాడో మహానుభావుడు...ఈ మాదిరివి చదివినతరువాత...మళ్లా ఏం మొగం పెట్టుకుని బయలుదేరుతారో కవులమంటూ?...అయినా...భావంలో బడాయి...కాగితంమీద పరాయి...ఖరాబుకవిత్వమాయెను ఇప్పటిరకా లందరిదీని!'

'ఒక్క పద్యం...ఒక్క పాదం చివరికి...ఇంత చక్కగా వ్రాస్తే చాలదూ...'శ్వసతి కథ మహో రసాల శాఖాం చిరవిరహేన విలోక్య పుష్పితాగ్రాం'...ఆహా...'

ఆయన తన్మయు డౌతున్నాడు...ఆమె ఆవైఖరంతా గమనిస్తూ, ఎకెసెక్కంగా చూస్తూ...తనను చూసి అయినా ఆధోరణి మానుతాడేమో...అయినా చూసాడో, లేదో, నని, ఆలాగే, గుమ్మంలో నిలుచుని ఉన్నది, కర్టెన్ సగము తొలగించి...

'...ఎవ రామహానుభావుడు?...'

ఆయన ఆమెవంక చూడకుండా, తన ధోరణిలో తా నున్నాడు...ఇక లాభంలే దనుకుని ఆమె...ఆలా పలుకరించింది...

ఆయన వెంటనే జవాబు చెప్పకుండా...సావకాశంగా ఆమెను లక్షించి తరువాత, మరీనిదానంగా చిరునవ్వుతో...

'జయదేవుడు...' అన్నాడు...

'ఓస్...ఆత డటండు...అంటే ... ఏజయదేవుడు?...పద్మావతి మగడ్డే కాదూ?'

—అవునని తలఊపాడు ఆయన నవ్వుతూనే...

"నిజమే...ఆయన కేం...ఏదో పూర్వజన్మాన సుకృతం చేసుకున్నాడు గనుక ఆలాటి భార్య లభించింది...అంతేకాని ఆయనప్రయోజకత్వం ఏముంది?...అదంతా ఆమెపుట్టింటివారి ఆస్తి...అనుభవించడానికే ఆయన...స్త్రీవిత్త మథమాధమం...ఏమిటి ఆయన గొప్ప ఇక?

'ఏం?'

'ఏముంది. ఆమె లేకపోతే ఊరా, పేరా...మిస్టర్ పద్మావతి అనే ఏమన్నా ఆయనకు గౌరవం ఉంటే!'

'...ఆమహాకావ్యం...'

'ఆమె...ఆపద్మావతి రచించింది...లేకపోతే ఆయనతరమా'—

'అలాగేం...'

'కాదేం, మరి: అయినయింటి పిల్లకనుక, ఎంత అప్రయోజకుడయినా, ఆతన్నే ఆశ్రయించుకుని, ఆతనికి గౌరవం తెప్పించాలనే ప్రయత్నించింది...పెండ్లాం వ్రాసిన కావ్యాన్ని తనసుదునమ్మా అంటూ తనపేర పెట్టించుకున్నాడు...చేసుకున్న భార్య ఎంత గుణవంతురాలైనా...అంతలోకువ...అయినా తిరుగపడదుకదాఅనే దిలాసాకూడా ఉందికాదూ...హిందూ ధర్మంట! మొగవాడికి ఓధర్మం...అదే ఆడదానికి అధర్మం...ఏం న్యాయమో!'

'అయితే గీతగోవిందం స్త్రీధన మన్నమాట'

'ఆఁ...నికరంగా...అయినా ఆమాట అందులోనే ఉన్నదికాదూ'

'ఏమని?'

'జాగ్రత్తగా చదివితే...నిష్పక్షపాతంగా ఆలోచిస్తే...తెలుస్తుంది...ఓమాదిరిగా చూస్తే జయదేవుడూ అమాయకుడే...గ్రంథంలోనే వ్రాయించుకున్నాడు కాదూ...'పద్మావతీ చరణచామరచక్రవర్తీ' అని...ఇంకా అంతకన్న విశదంగా...విపులంగా. ఏలా చెపుతాడూ–పెళ్లాం కాళ్లుపిసకి...అంత పెద్దవాణ్ణయినాననని...సర్గాంతాన కృష్ణదాసునని చెప్పుకున్నాడుకాదూ మరి...పోనీ పద్మావతికి ఇంకో పేరు కృష్ణ అని విన్నారా...?'

'లేదు...'

'సరే...మీకు కావాలిసిన సంగతులు ఏవీ తెలియవు!—ఇప్పటికన్నా తెలిసిందా...గీతగోవిందం వ్రాసింది...వ్రాయగలది స్త్రీయేనని—'

'ఆలాగేం'

'అవును. మీసంస్కృతకవులలో ఎంతమంది భార్యలవల్ల పయికివచ్చినవాళ్లున్నారు!...రాజశేఖరుడు...ఆతనికి ఓనమాలన్నా వచ్చా?...అవంతిసుందరి వ్రాసిన నాటకాలుకావండీ అవన్నీని...'వాచస్పతి మిశ్రుడు...సరే భామతిసంగతి చెప్పనే అక్కరలేదు కదా...లీలావతిగణితం భాస్కరాచార్యులేనా రచించింది—లోకంలో ఇప్పుడు కూతుళ్ల సొమ్ము తిన్నారంటేనే విని ఆశ్చర్యపడుతున్నాం...సాఫుగా గ్రంథమే కొట్టేసి తనపేరు పెట్టుకుంటే...ఇక ఏమిటి ఆమహానుభావుణ్ణి చేసేది?...'

'ఇదోకొత్తసిద్ధాంతంలాగా ఉందే'

'మాటకు అడ్డం రామోకండి...కాళిదాసును తీసుకోండి...మీవాడనే అభిమానం విడిచి ఆలోచించండి, ఆకావ్యాలు, నాటకాలూ, విలాసవతి రచించిందో, లేక ఆతడేనో...'

'సరే...ఇంతకూ నీవు అనే దేమిటి?'

'కవిత్వం—చిత్రం—శిల్పం—ఇంత ఎందుకూ, ఏరమణీయమైన కల్పనన్నా, సృష్టిఅయినా, ఆడవాళ్లు చేయాలి...పురుషు డెవరండీ—ఆతనిచేత నేమౌతుందండీ...'

'మరి...కొన్ని పురుషులు రచించినవికూడా ఉన్నవికాదూ?'

'కాదు...సృష్టిలో, నూతననిర్మాణానికి సామర్థ్యం వినియోగించకలగి...అసలు ఉన్నది...స్త్రీయే. స్త్రీఒక్కతే...కొన్ని స్త్రీలపేరుతో ఉన్నాయి...కొందరు స్త్రీలే, ఏమొగుడో, తండ్రో కాజేస్తాడేమోననే భయంతో, చాటుగా కావ్యరచన చేసుకుంటూ, మరోమారు పేరు...ఏమాఘుడనో, భవభూతనో పెట్టుకునేవారు...'

'నిజంగా'

'అవును...నేను సప్రమాణంగా రుజువుచేస్తాను...కవులు, శిల్పులు, చిత్రకారులు...అందరూ స్త్రీలేనని...'

'ఆఁ...'

'అప్పటికికాదు...ఇప్పుడు మాత్రం...ఎంతమంది మొగవాళ్లు పత్రికలకు ఆడపేరున వ్రాసి పంపుతూంటారు...లేకపోతే తమ రచనలు ఎవరూ ఆదరించరని...అందుకనే చూడండి...పరువుగల ఆడది ఈరోజుల్లో తనపేరున ఏమీ వ్రాయదు...సాధారణంగా మొగపేరు పెట్టుకుని గౌరవం నిలుపుకుంటున్నారు...ఆడపేరున్న ఏవ్యాసమన్నా...పద్యమన్నా...చిత్రమన్నా బాగుంటుందో ఏమోచూడండి...ఎందుచేతంటే అవన్నీ ఆడపేరు పెట్టుకుని మొగవాళ్లు చేసే పనులు...'

'నీసిద్ధాంతాలతో ఉక్కిరిబిక్కిరవుతున్నాను. నా కోసందేహముంది, అడుగనా?'

'ఊఁ...'

మరి నీకు చాలా పేరున్నదికాదూ...నీవు పేరు మార్చుకోలేదేం...నీవు స్త్రీవా...పురుషుడవా...?'

'మీకెందుకూ... నా సంగతి?'

'నీవు ఎవరలైతే వాకేం...నీభర్త నయివందుకు నాకు గౌరవం వస్తుందనే సంతోషం...'

'చాల్లెండి...మీరు ఎప్పుడూ ఇంతే...'

... ...

'దయచేయండి శాస్త్రిలుగారూ!'

అని లేచి తాను కూర్చున్న కుర్చీ ఆయనకిచ్చి తాను మరోట కూర్చున్నాడు. ఆ వచ్చినపండితుడు సావకాశంగా కుర్చీలో కూర్చుని, శాలువ అంచు సరిగా పైకి కనపడేటట్టు అమర్చుకుని, గడ్డం సవరించుకుంటూ—

'రేపు ఆచార్యజయంతికదా... తాము శ్రమతీసుకుని ఉపన్యసించాలని కోరడానికి వచ్చాను. దీక్షితులుగారు, మీరు అంగీకరించక తప్పదని చెప్పమన్నారు...'

అన్నాడు...

ఆయన ఆశ్చర్యపడుతూ...

'మీలాటివారందరూ, నన్నింత అన్యాయంచేస్తే ఏలా? మీరు నిలుచున్నచోట నిలువడానికికూడా నాకు అర్హతలేదే? నాయందుండే వాత్సల్యంచేత దీక్షితులుగారూ, మీబోటి పెద్దలూ, అభిమానించడమేకాని...ఈ శిష్యుణ్ణి మరీముందుకు తీసుకరావొకండి...'

అన్నాడు వినయంగా...

'నాయనా! మీరు నాకన్న చిన్నవారైనా, జ్ఞానవృద్ధులు...మాకు అందని అనేకాంశాలు మీరు సులభంగా గ్రహించగలరు. మీ మేధాసంపత్తి అలాటిది. మీరు నిరాకరించరనే కోరుతాను....మీ రందరూ వృద్ధిలోకి వస్తూంటే చూడటంకన్న మాకు వేరే కావాలిసిందేమున్నది...అన్యథాగా ఎంచుకోకుండా, తప్పకుండా పూనుకోవాలి...'

అని ఉపన్యసించాడు ఆశాస్త్రిల్లుగారు...

'...అహో స్థవిరభల్లుకస్య మంత్రోపన్యాసః... పరిహాసకుశలతాచ...'

—శాస్త్రిల్లుగారు తెల్లబోయినాడు...కోపం వచ్చింది...లేవబోతున్నాడు...

ఆయన ఏమి చలించకుండానే శాస్త్రిల్లుగారితో...

'నాభార్య అండీ...మురారి చదువుతున్నది...' అన్నాడు...శాస్త్రిల్లుగారు కొంచెం శాంతించి లేచే ప్రయత్నం మానాడు...ఆయన ఏదో సంభాషణ మొదలుపెట్టబోతున్నాడు; ధోరణి మార్చడానికి... బాబు పరుగెత్తుకునివచ్చాడు ఇంతలో...

'చూడు మామయ్యా! అత్తఎందుకో...ఏలా నవ్వుతూందో' అని, శాస్త్రిల్లుగారివంక ఓక్షణం చూసి...బిగ్గరగా నవ్వి...

'నిన్ను చూసే...అత్త నవ్వుతూంది...' అని నవ్వుతూంటూనే లోపలికి పారిపోయినాడు:

శాస్త్రిల్లుగారు సెలవుదీసుకోకుండానే వెళ్లిపోయినాడు...

ఆయన ఏమి అనకుండా కూర్చునేఉన్నాడు: లోపలనుంచి నవ్వు వినపడుతూనేఉంది...

కొంతసేపటికి, బాబు ఆమెను అక్కడికి లాక్కునివచ్చాడు...ఆయన కుర్చీదగ్గరగా ఆమెను తీసుకునివెళ్లి...

'చూడు మామయ్యా...తాను మహాబాగుంది కాబోలు...ఎల్లా నవ్వుతూందో చూడు...—అత్తా! నీవు ఆలాగే ఉంటావులే ముసలాడవై...శాలువ కప్పుకుని...గడ్డం మీసం అతికించుకుని...'

ఆమె బాబును కొట్టపోయింది...—తప్పించుకుని పారిపోయినాడు.

'—ఇప్పటికన్నా తెలిసిందా మురారి ఆడదో...మొగవాడో.'

అన్నది నవ్వుతూ ఆమె: ఆయన చిన్నబోయినాడు...

౪

'...ఆశారద చంద్రికామందహాసాల్లో— ఆకిరణామృతవృష్టిలో—యమునా సైకతస్థలాల...రహః ప్రదేశాల ఆ ఆనందమయుడు మురళి మ్రోయించితే, లోకాలన్ని మారుమ్రోగవా?...ఆవిశ్వమోహనమూర్తి పల్ల

వించితే, సృష్టంతా పల్లవించదా...ఆవల్లవీపల్లవుడు... ఆరాధాలోలుడు...ఆ...'

...తెల్లని పాలవెన్నెల...హాయిగా చల్లనిగాలి. ...తల దిమ్మెక్కేటట్టు పన్నీరుపూల వాసన—కిటికీ దగ్గరగా, వెన్నెల మీద పడేటట్టుకూర్చుని, ఆమె ఏదో వ్రాసుకుంటూంది.

వంచినతల ఎత్తకుండా గంటకుపైగా ఆమె అలాగే ఉన్నది. కలము సాక్షిగా, చకచకా నడుస్తూంది. కాగితాలన్నీ క్రమంగా జ్యోత్స్నారూపాల్ని వీడి కళంకాంకితము లైపోతూన్నవి...శచీవల్లభునిలాగా...—రాధాకృష్ణులు కలుసుకున్నారు. ఏలాగైతేనేం యమునాతీరాన...ప్రణయకోపాలూ, పరిహాసాలూఅన్నిచాలించి ...ఒకరికౌగిలిలో ఒకరు చేరబోతున్నారు...

మనసులో భావాలు ఎంత ఉబుకుతున్నా, ఇక కలముపట్టడానికి విసుగనిపించింది ఆమెకు. కాని వ్రాస్తూన్నది ఆఖరుకానిది, వదలివేయ బుద్ధి పుట్టడంలేదు... అప్పటికిమటుకు—ఏమీ ఆలోచన తెమలక—దీపం చాలా తగ్గించేసి వెన్నెలలో కూర్చుంది విశ్రాంతిగా.

అక్కడనుంచి చూస్తే తోట చాలావరకు కనపడుతూంది...కొంచెం చలిగా ఉన్నా. ఇక అక్కడ కూర్చుండటానికి మనసొప్పిందికాదు. కాస్సేపు బయట తిరిగితే బాగుంటుందనుకుని, లేచి క్రిందకు రాబోతున్నది, రాధాకృష్ణుల ప్రేమగాథను, ఆనాటికి కక్కడికి ఆపివేసి.

శాలువ వేసుకున్నది...అద్దంలో చూసుకుని బాగుండలేదనుకుని మళ్లా తీసివేసింది...ముంగురులు చెరిగినట్లుగా తోచి చక్కగా సవరించుకున్నది...ఇక వెళ్లుదామని అక్కడనుంచి కదలి...

—నిశ్చలంగా అలాగే నిలువబడిపోయింది... మొదట కొంచెంసేపువరకూ, నమ్మలేకనే పోయింది... భ్రాంతి యేమో ననుకున్నది...వెన్నెలమాయ లేమో... తనకన్నులే మోసంచేస్తున్నాయేమోనని చాలా ఆలోచించింది...పోనీ, నిజమైనా...ఆయన కాడేమో... ఆవిశ్వాసఘాతకుడు...

—నమ్మలేక, నమ్మలేక...నమ్మక తప్పనిసరిగా నమ్మింది...మరెవరూ కారు...ఆయనే...ఇక...ఆమె!

ఆయన, ఆయువతిని...కౌగలించుకోడం స్పష్టంగా చూసింది...ఎన్నాళ్లనుంచో, ఈ...ద్రోహము!... తాను కలలోనైనా తలచలేదే...ఆయన మరొక ఆమెను వరిస్తాడని...వరించాలనే ఆ'యావ'...ఆసామర్థ్యం ఉన్నదనిఅయినా అనుకోలేదే—అంతస్వేచ్ఛగా తన కళ్లఎదుట, తన యింటిలో...తనతో అనుభవించాలన్న ఆప్రణయమంతా, మరొక్కతెతో అనుభవించడానికి సాహసిస్తున్నాడా?...తనమీది కోరికెలు, తాను...తానే తీర్చవలసిన కోరికలు...ఎవతెయో స్వైరిణి తీరుస్తూన్నదా......ఇంత కాపటికుడా, ఆయన...?

ఇక చూడలేకపోయింది...ఆఉద్రేకంలో తానేం చేస్తున్నదీ తెలియకుండానే గబగబ క్రిందికి దిగి వచ్చింది...

'అత్తా! ఇంకా వేళ కాలేదూ?...అని అడిగాడు అడ్డంవచ్చి బాబు...

ఆమెకు కోపం ఇనుమడించింది...ఆపిల్లవానికేమీ బదులు చెప్పకుండానే, ద్రోవతప్పుకు నేటట్టు ఆపసివాణ్ణి తోసివేసి, తాను ముందుకు దూకింది...

'అమ్మా! అప్పుడే బయలుదేరుతారా!' అని చాలా వినయంగా ప్రశ్నించాడు షావ్కార్, మెట్లు ఎక్కుతూ ఆమెకు ఎదురుపడి...

'—అసలు వెళ్లము...నీ వింకావెళ్లిపో...'అని గర్జించినట్టుగా జవాబుచెప్పి అక్కడ నిలువకుండా పోయింది...ఆతడు తెల్లబోయినాడు, ఆమెధోరణి అర్థంచేసుకోలేక...

ఏలా అక్కడకు చేరుకున్నదో, ఆఉన్మాదతు ల్యావస్థలో ఆమెకు తెలియనేలేదు...

'చలి వేస్తూందికాదూ'...అని ఆయనమాట వినబడ్డది—

ఆమె, ఆయన్ని చూడనేలేదు...మాట విని చప్పున ఆగిపోయింది...కోపభరంచేత మాటాడనూలేక పోయింది...కాని ఏలాగైనా పక్కా ఖండితగనుక...

'సరససల్లాపాలకి చలిగా ఉంటేనే బాగుంటుంది కాదూ?'

అన్నది ఓరగా ఆయన్ని చూసి.

'ఆలాగేం!' అన్నాడు ఆయన ఆఅమాయకపు... మామూలు ధోరణిలోనే.

'నేను మీఏకాంతానికి భంగం కలిగించాను, తెలియక...మీరు, దేవితో కూడియున్నారని అనుకో లేదు...మన్నించండి...ఏదీ...ఆసాధ్వీమణి!...'

ఆయన ఏమీ మాటాడలేదు...

'ప్రణయకోపమా ఏమిటి చెప్పరేం...జడతో వీపు కందేటట్టు సత్కారాలు జరిగినాయా?...అసలు ...పోనీ...జడఉన్న నాయికేనా...'

'నాయికకు వాలుజడ ఉండాలనే నియమం ఉన్నదా?'

....

'ఎవరానాయిక...ఇంతకూను' అన్నాడా యన...

'ఎంత అమాయకులు!...తెలియకుండానే కౌగ లించగలిగారు...మీప్రియురాలుకూడా...తన బాహు లతను...కోమల బాహువల్లరిని...మీ మెడకు పెనవే సిందా...'

ఆయనకు అర్థం కాలేదు...

'అమ్మ! ఎంతవారండి...మీ వేదాంతమంతా ఇందుకేనా...ఎన్నాళ్లనుంచి, ఈవ్యాసంగం...నూతన ప్రణయమా, ఏమిటి?'

'ఏమిటి ఈభావకవిత్వం?'

'నేను చూడలేదనుకున్నారేం...పాపం ఎన్న టికైనా బయటపడకమానదు...ఎవరు ఆమె... చెప్పండి?'

'ఎవరు...ఆమె?'

'నన్ను మోసగించలేరు...నేను చూశాను... ఎవరో...చెప్పండి...తప్పదు...'

'ఎవరు?'

'చెపుతారా, లేదా?'

'ఏమని?'

'మీగడుసుదనరి ・ చాలించండి ... ఎవరు ... ఆమె...ఎన్నాళ్లనుంచి మీ కీస్నేహం...'

'ఆమె...?—ఆమె ఎవరో నీవే చెప్పు మరి విసి గించక...తరువాత స్నేహంసంగతి నీకే తెలుస్తుంది...'

ఆమె తాను చూసినదంతా చెప్పింది... కోపంగా

'చెప్పితీరాలి...తప్పదు...' అన్నది...

ఆయన నవ్వి...

వెన్నెలలో, నీవు పొరబడిఉంటావు...ఎవరూ లేరు...నాకు...నాకుతోడు ఒకప్రియురాలుకూడా నా...ఈఛాందసుడికి—బలే...'

అన్నాడు...

ఆమె అంతటితో ఊరుకోక,

'నేను చూశాను...వెన్నెలలో నే మిమ్మల్ని చూసినప్పుడు...మీవద్ద ఎవ రున్నదీ లేనిదీ...మీరు ఒంటరిగా ఉన్నదీ కనబడదేం...' అన్నది...

'నేను...నీవు నమ్మినా, నమ్మకపోయినా సరే...ఒక్కడనే ఉన్నాను...వెన్నెల మాత్రం ఉన్నది...'

'వెన్నెల, మిమ్మల్ని కౌగలించిందా?'

'ఏమో...లేక...నిజంగా నేను నీవన్నంత రసి కుణ్ణి అయితే...ఏదేవకన్యఅయినా నాకు కనబడకుం డానే కౌగిలించుకుందేమో...ఈమారు ఎన్నడయినా నాకు ఆమె కనబడితే నీవు అడిగావని చెప్పనా... అయినా నీకు కనబడి, నాకేల కనబడలేదో...'

ఆమె నవ్వింది...

‘ఎంత తెలివిగా మాట్లాడుతారండీ...మీమాట నమ్మాలిసిందేనా; నాకళ్లనే నేను నమ్మకుండా?’

‘కౌగిలించినదన్న...ఆకన్నె...కనబడనే లేదు.. నీవు అనుగ్రహించరామా?’

ఆమె సిగ్గుపడ్డది...

‘రండి...చాల్లెంది మీ పరిహాసాలు...నాటకానికి వెళ్లాలన్న మాటే మరచిపోయినారా...అన్నట్టు కారు మీరే నడపాలి...వాణ్ణి వెళ్లిపొమ్మన్నాను...ఇందాక కోపంలో...’

‘మహాప్రసాదం’

...　　...　　...

‘చాలా బాగుందికాదండీ...నిజంగా వ్రాసినవారెవరో?...ఎవరండీ ఆమహాకవి?—అప్పుడే నిద్ర వస్తూందా?—అంత చక్కని నాటకం చూసినతరువాత కూడా నిద్ర యేమిటండీ...అబ్బ...మేలుకుందురూ...పాటలు చాలా బాగున్నాయికాదూ?...ఆ ఆడవేషం వేసిన అబ్బాయి చక్కగానే పాడాడండీ...వేషం వాడిమొహంలాగా ఉన్నా......’

‘ఏమిటో...ఈజగమంతా నాటకమేకామూ?’

అన్నాడు ఆయన నిద్రమబ్బుతో...

‘అయితే...ఎందుకు వచ్చారు, మరి ఈనాటకం చూడటానికి...ఏంవేదాంతమండీ...పోనీ, జగన్నాటకాన్నయినా, మేలుకుని చూడండి......’...

ని

‘...అతికర్కశతర్కశశక్షుభితక్షుపితక్షపణక్షణభంగపదమ్.’

‘ఇక చాలించండి-మీవేదాంతం మోతతోనే తల దిమ్మెక్కిపోతూన్నది...ఎవరండీ, ఆకవి?...’

‘అప్పయ్యదీక్షితులు.’

‘...దీక్షితదవానలదుర్విదగ్ధం సాహిత్యమ్....ఈతడే కాదండీ...పళ్లూడిపోయినతరువాత చెప్పే కవిత్వమంతా ఈలాగే ఉంటుంది...కరకరా నమలడానికి పళ్లు లేవుగనుక, కటుక్ కటుక్ మంటూ కవిత్వం అల్లాడు...నోటిరుచికోసం...’

‘ఆయన చాలా గొప్పవాడు.’

‘పోనిద్దురూ...మీరూ అంత గొప్పవారు కారూ...ఆధోరణి కాస్సేపు కట్టిపెట్టండి...నాకో సందేహం వచ్చింది...’

‘నీసందేహాలు ఎన్నడూ నాదగ్గరకు రావడం మామూలు లేదే.’

‘చెప్పండి...నేను కళ్లకి జోడుపెట్టుకుంటే...బాగుంటానా?’

‘ఇప్పుడు నాకూ ఓసందేహం వచ్చింది—నేను చీర కట్టుకుంటే ఇంకా అందంగా ఉంటానా?’

అన్నాడాయన నవ్వుతూ...

‘బాగుంటారు...ఏం...చివరకి వేదాంతం చీర కట్టుకోవడంలోకి దిగుతూందా?’

‘కవిత్వం...కళ్లజోడుమీద బుద్ధి పుట్టిస్తూంటే...నాకు చీరమనస్సు కాకూడదేం?’

ఆమె, ఇక అక్కడ నిలువకుండా చివాలున వెళ్లిపోయింది...’

...　　...　　...　　...

‘నేను...మీఎదుట బడి చెపుతున్నాననుకోకండి...

చెప్పడమే మంచిదనుకుంటాను...ఒకరిని ప్రేమిస్తున్నాను...మాటకు అడ్డం రాకుండా తిన్నగా వినండి...ఆయనలో ఉన్న ఆఅద్భుతశక్తిని...ఆయన వైదుష్యాన్ని...ఆయన రసజ్ఞతను...ఆఔచిత్యాని...ప్రేమిస్తున్నాను...మీకు సమ్మతమేనా’

భోజనానంతరం వసారాలో పచారుచేస్తున్నాడాయన మినుకుమినుకుమనే చుక్కలనంక చూస్తూ...ఆమె తాంబూలం నములుతూ, ఆయనకు వక్కలూ, ఆకులూ అందిచ్చి...ఈసంగతి తడబాటులేకుండా చెప్పేసింది...

ఆయన ఏమీ కలవరపడలేదు. అలా నెమ్మదిగా తిరుగుతూ...చిరునవ్వుతో, మామూలుమాదిరిగానే... శాంతంగా—

'సరే' అన్నాడు...

'ఎవరో తెలుసునా'

'ఎవరు—ఎవరో, నాకెందుకూ తెలియడం?...

'పోనీండి—చాలా చక్కగా కథలు వ్రాస్తారండీ ఆయన...పేరు నాకూ తెలియదు...ఓం...అని సాధారణంగా పడుతూంటుంది... ఆయనఎవరో... ఆయనదర్శనము చేయాలి...'

'ఓం...అంటే...'ఆయనే'...అనగా మగవాడనే ఏలా...నీసిద్ధాంతంప్రకారం, ఏసౌభాగ్యవతో కావాలికామా మరి...'

'కాదులెండి...నామనసుకు తెలుసు...తప్పకుండా ఆయన...పురుషుడే...మాయిద్దరికీ ఏదో జన్మాంతరసౌహృద మనుకుంటాను...ఆయనభావాలూ, పోకడలూ, అన్నీ నాకు చాలా తెలిసినవిలాగా...నేనెన్నడో విన్నవాటిలాగా...కనబడుతూంటాయి... నేను, ఆయనను ఎంతో ఎరుగున్నట్టుగా అనుకుంటూంటాను...ఎవరో...ఎన్నడు చూస్తానో...మీరు... నాకు సాహాయ్యంచేస్తారా...'

'అయితే...నీవు మరోవిషయం ఆలోచించాలి...ఓం...అన్న సాంకేతికం, ఒక్కడినే నిరూపిస్తుందనే ఏలా?...'ఓం'...లో త్రిమూర్తుల అంశలున్నాయి...అందుచేత నీ'ఓం' కూడా అంతేకాకూడదూ...అప్పుడు నీవన్నట్లు...ఆముగ్గురిలో ఉంటే అద్భుతశక్తిని కలియవేసి ప్రేమించాలిసివస్తుంది...'

'మీపరిహాసాల కేం?—మీకు సమ్మతమైనా... కాకపోయినా ... నేను—ఆయనను—ప్రేమించాను... తెలిసిందా?'

'మంచిది 'క్షేప్తుం చింతామణిం పాణిలబ్ధ మబ్ధౌ యదీచ్ఛథ'......గంపెడుకవిత్వం కొడుకుల్నీ కూతుళ్లనీ ఎత్తి...కలకాలం సుఖంగా వర్ధిల్లండి...ఆఅద్భుతశక్తి...నిర్గుణను.'

... ...

'ఎన్నాళ్లకు!—ఎన్నాళ్లకు నానోము ఫలించింది!—'

'ఏం—విశేషం?'

'చూడండి...ఆయన ఉత్తరం వ్రాసాడు... తన క్రొత్తపుస్తకాన్నికూడా పంపించాడండీ...'శిరీషమాల'ఎంత చక్కని పేరో...అంతచక్కని పేర్లు ఊహించగల...ఆయన...ఇంకా ఎంతచక్కగా ఉంటాడో...నేను ధన్యురాలనండి...నాప్రేమను...ఎవరేమన్నాసరే...వెల్లడిస్తాను ఇక...కొంతకాలము ఆయనతో కలసిమెలసి ఉండాలని ఉంది...?'

'పూర్తిగా సగుణోపాసనలోకి దిగుతున్నావు'

'విశుద్ధమైన ప్రేమకు కళంక మేమున్నదీ... రాధలాగా, నేనూ....నామనోనాయకుణ్ణి...ప్రేమించాను...ప్రేమిస్తాను...'

... ...

'—నేను మిమ్మల్ని వదలివెళుతున్నా ననుకోకండి—ఎన్నటికైనా ఈలా జరగాలిసిందే...మన దోవలు వేరు—మన ఆలోచనలువేరు—మన...అదృష్టాలు వేరు—నేను అగ్నిసాక్షిగా...మీభార్యను... కాని నామనస్సు...దానికి అధినాథు డింకొకరు... వెళ్లనా...'

'మానసికంగా ప్రేమిస్తూ...నీవు వెళ్లడ మెందుకు?...మనసును పంపివేసి నీవుండిపోరాదు... ఒక్కతె వెళ్లగలదు లే...'

'నీమనసు తప్పిపోదు ఎక్కడాను...'

'అవును...నే నభిలషించేది ఆయనసాన్నిధ్యం...'

'చెప్పవేం మరి...అయినా, చేత్తో కథలు వ్రాస్తూ...నోటితో ప్రేమ...ప్రేమ...అని చెపుతూ ...చివరకు మనసుతోనా ప్రేమించేది?...'

'మీరు నా ప్రేమను అర్థం చేసుకోలేరు...'

'కొన్ని పాఠాలు చెప్పి వెళ్లరాదూ?...విద్యారానం చేసినదాన వవుతావు...ముందుకు ఎన్నడైనా అక్కరకు వస్తాయేమోనూ...'

... ...

'ఎందుకూ...ఎందుకూ...అలా విచారిస్తావు?...'కలకంఠికంట కన్నీ రొలికిన...'అని చిన్నప్పుడు పెద్దవాళ్లుబెదురు పెట్టేశారు...నన్నను గ్రహించి మానేద్దూ...ఏమిటీ విచారానికి కారణం...చెప్పవూ?

'విచారమా...నా కీ ప్రపంచంలో విచారకారణమేమున్నదండీ...చూడండి...'శిరీషమాల' నాకే అంకితము చేశాడు...నా జీవితము ధన్యమైందండీ!...ఆయన...నా మీద...ఈ దీనురాలిమీద ఎందుకండీ ఆయనకు అంతదయ...నేను అర్హురాల్నా ఇంత గౌరవానికి...'

'నీకు ఆగ్రహం వచ్చినా, అనుగ్రహం వచ్చినా కష్టమే...ఇఒంతా సంతోషమేనా?...'

'మీకు విచారమా?'

... ...

'ఎప్పుడు వెళ్లడం?'

'ఎక్కడికి?'

'నీమనో...'ఆయన' వద్దకు...'

'...నాయిష్టం వచ్చినప్పుడు......'

'మరి...ఆయనకు...ఇష్టమేనా?'

'మీ కెందుకూ?'

'అత్తా!...మామయ్యను కొడుతావు కాదూ...చూడు ఏం చేస్తున్నాడో...'

'ఏం చేశారూ...?'

'మరే...నీవు వ్రాసుకుంటావే...అలాగే చిన్న కాగితాలమీద తానుకూడా...రాసేస్తున్నాడు...'

'ఏమిటి...? ఉత్తరమా?'

'ఉత్తరం కార్డుమీదకాదూ రాసేది...చిన్న ముక్కలమీదే...ఏమిటో పిచ్చిరాతలు...'ఆఅమ్మాయి తలలో...మల్లెపూల చెండు...జారి పడిపోయింది...' ఎందుకు అత్తా! అలా రాయడం?

'ఏమో......'

'ఇంతేనా...నీకు తెలియదూ...పోనీ ఇంకోటి చెప్పుకో చూద్దాంమరి...మామయ్యపే రేమిటి?'

'నీకు తెలియదూ?...'

'ఆపేరు కాదు ..ఇంకో కొత్తపేరు...'

'నాకు తెలియదు...కొత్తపే రేమిటి...'

సరేలే...నీకు ఏమీ తెలియదు మరి...నేను చదవలేదని...నాకు ఏమీ రాదని నన్ను కోప్పడుతావుకాదు...మామయ్యపేరు తెలియదు...ఏంరాసేదీ తెలియదు...

'పోనీ నీవు చెప్పవదూ:'

'ఊహుఁ...'

... ...

'ఈలా ఓమారు రావూ?...' అని పిలిచాడు ఆయన...ఆమె వినిపించుకోకుండా వెళ్లిపోతూంది...ఆయన పరుగెత్తుకుని వెళ్లి పట్టుకున్నాడు...

'నేను పిలిచాను...వినపడలేదూ?...'

అని నవ్వుతూ అడిగాడు ఆయన...

ఆమె తలవంచుకున్నది...కళ్లవెంబడి జలజల నీళ్లు రాలుతున్నవి...

'నన్ను క్షమించ ... ఊహు ... నాఅపరాధాన్ని...నన్ను ఎన్నటికైనా మరచిపోగలరా...ఎన్నడన్నా దయతో...నన్ను తలుచుకుంటారా...నా మాట అనుకుంటారా?...'

'ఏం విశేషం...నిన్ను మరచిపొమ్మన్నావా?.'

'సెలవా...నన్ను మన్నించండి...'

అని ఆయనపట్టు వదలించుకుని ముందరికి పోబోయింది...ఆయన ఆమెను ఆపి...

'ఏమిటి అపరాధం?...ఎక్కడకు వెళుతావు?...' అని అడిగాడు

'స్వర్గానికి...ఊహు...కాదు, నరకానికి'

ఆయన నవ్వాడు...ఆమె ఇక దుఃఖ మాపుకో లేకపోయింది...

—ఆయన, ఆమెను చేరదీసి సమాశ్వసించాడు...

'నీ వేంచేశావు... నేనూ కథలు వ్రాయకుండా ఉండలేకపోయినాను...కాని...నీఅంత బాగా వ్రాయ లేను...నీ పేరు...ఫలానాఆయనభార్య అని...చెడగొట్టట మెందుకని...ఏదో...పేర వ్రాస్తూన్నాను...'

'ఇంకా నన్ను...మన్నించరూ...ఇక నేను కలంపట్టను...మీ—మీ భార్యను అవుటమాత్రం చాలు... అంతగౌరవానికి నోచుకున్నందుకే...ధన్యురాల నయినాను...'

'కాదు...నేను ఇక వ్రాయను...నీవు...నీవే ఇందుకు తగినదానవు...లోకంఅంతా గౌరవిస్తూంటే... నిన్ను...చూసి సంతోషిస్తూంటాను...'

'అంతకన్న మంచిపేరు దొరకదనా?...'ఓం' అని పేరు పెట్టుకోవడ మెందుకూ?'

'చెప్పలేవూ...నీవూ...నేనూ...బాబు...మన ముగ్గురం కలిసి...ముక్తసరిగా...ఏమవుతాము...'

*   *   *   *   *

'మామయ్యా!...మరిచిపోయినా...ఓం...ఓం' ...ఓం...'

'ఏం పొగురు రా...తన్నులు కావాలా... అన్నది ఆమె...

'నీవు ఎందుకు...నీ కోకహూతురు వుడితే...వాడికి యిస్తావుకాదూ...అప్పుడు...మనపిల్లే వాణ్ణి తంతుంది.'

'చూడు, అత్తయ్యా!...'

ఏం...అత్తయ్య చూడట మెందుకూ...నన్ను ఓం...అంటే నే నూరుకుంటానేం...పోనీ నే నూరుకున్నా...రేపు మాఅమ్మాయి ఊరుకుంటుంది...మా నాన్నను ఎందుకన్నావని నిన్ను పట్టుకుతంతుంది...'

'నీవు కొట్టవుగద...మామయ్యా...ఓం...'

'ఆ...మామయ్యా...ఓం...మామయ్య కూ రు గీం...దాని మొగుడివి నీవు...థాం...'

మేఘదూత

(ఆంధ్రగ్రంథమాల ౧౬-వ కుసుమము)

కర్త: దీపాల పిచ్చయ్యశాస్త్రిగారు (కళానిధి గ్రంథమాల, నెల్లూరు).

కాళిదాసుని మూలమునందలి భావసంపద కోలుపోవని స్వతంత్ర పద్యరచనము. పదముల కూరుపు, నుడికారము సొంపు, జాతీయముల పెంపు, అన్వయసారళ్యము గలిగి, రచనము తేటతేనెవలె నూటలూరించును. సహృదయు లగు పలువు రాంధ్రకవిపండితవర్యులచే 'మేలు మేలు' అని మెప్పు గన్నది. వెల రు. ౦-౧౨-౦.

మేనేజరు: ఆంధ్రగ్రంథమాల, 6-7, తంబుశెట్టివీథి, జార్జిటవున్, చెన్నపురి.